

Федорченко Ірина
учениця 10 класу ліцею
«Надворсклянський» №21
Полтавської міської ради
(науковий керівник – О. Костенко)
(м. Полтава)

ОСВЕНЦИМ – МІСЦЕ ПАМ'ЯТІ: СВІДЧЕННЯ МИНУЛОГО ДЛЯ СУЧАСНИХ ПОКОЛІНЬ

У сучасному світі місця пам'яті набувають особливого значення. Вони стають не лише місцями для вшанування загиблих, але й платформами для вивчення історії, викладання уроків та запобігання подібним трагедіям у майбутньому. Крім того, вони мають важливе значення для формування національної та міжнаціональної ідентичності, а також для зміцнення сприйняття громадської свідомості. Місця пам'яті є живими свідками минулого, які нагадують нам про наші історичні корені та відповідальність перед майбутніми поколіннями.

Згідно з теорією П'єра Нора («Простір пам'яті»), колективна пам'ять концентрується і відтворюється саме в місцях пам'яті, які є не лише географічними об'єктами, а визначаються як своєрідні точки зосередження, в яких формується пам'ять суспільства. Головна функція цих місць – збереження групової пам'яті, ними можуть бути люди, події, споруди, традиції, пісні або ландшафтні одиниці, що оточені символічною аурую [1, с. 202].

Одним із знакових місць пам'яті, символом геноциду, жорстокості та невимовного страждання є концтабір Освенцим (Аушвіц). Дослідження його історії нагадує нам про наслідки націоналізму, расизму та нетерпимості і має велике значення для сучасного світу, який стикається з такими викликами сьогодні, дозволяє зберегти історичну пам'ять про жертви Голокосту та уникнути забуття про трагічні події. Вивчення таких місць має важливе значення для попередження подібних злочинів у майбутньому. Розуміння причин та наслідків Голокосту допомагає суспільству реагувати на злочини проти людства та працювати над їх запобіганням.

Освенцим – місто, розташоване у південній частині Польщі, неподалік від міста Краків. Саме це місто стало місцем, де нацисти заснували один з найбільших та найжахливіших концтаборів смерті під час Другої світової війни.

Фактично табір був розділений на дві основні частини: Аушвіц I (Освенцим I) та Аушвіц II-Біркенау (Освенцим II). Аушвіц I - військовий табір, який використовувався для політичних в'язнів та примусових працівників, а Аушвіц II-Біркенау – призначений для масового знищення людей у газових камерах та крематоріях [4].

1942–1944 роки стали найжорстокішим періодом, коли масові вбивства євреїв та інших груп досягли апогею. Місце стало символом найжахливіших злочинів проти людства, де мільйони невинних людей були знищені відразу після прибуття у табір. Тут функціонували газові камери, в яких нацисти масово вбивали людей. Нацисти проводили жахливі медичні експерименти над в'язнями, включаючи неправомірні операції, тестування лікарських засобів та дослідження наркотиків. Багато в'язнів стали жертвами цих жорстоких експериментів, які часто призводили до їхньої смерті або важких травм.

Після визволення Освенцима у 1945 році місто й табір перетворилися на символ геноциду та були збережені як місце пам'яті. Згодом на місці колишнього концтабору був створений Музей-меморіал Аушвіц-Біркенау, який став пам'ятником жертвам Голокосту та місцем вивчення історії та уроків минулого [3, с. 145].

Експозиції музею ретельно відтворюють історію таборів, демонструючи жахливі умови, в яких перебували в'язні: оригінальні будівлі, де в'язні утримувалися, приміщення для адміністративних потреб табору, газові камери, а також інші споруди, пов'язані з функціонуванням таборів.

Музей вміщує в собі велику колекцію експонатів - особисті речі в'язнів, фотографії, документи, вбрання та інші артефакти, які допомагають відвідувачам краще зрозуміти контекст та масштаби трагедії, що відбувалася в Освенцимі. На території розташовані меморіальні об'єкти, такі як пам'ятники, таблички з іменами жертв, які вшановують пам'ять про тих, хто загинув в ті жахливі дні.

Сьогодні Освенцим виступає як місце пам'яті про жертв Голокосту та одного з найжахливіших злочинів проти людства в історії. Його роль як символу пам'яті надзвичайно важлива. Загалом, збереження пам'яті про ті трагічні події є складним завданням, яке вимагає постійних зусиль та співпраці національних та міжнародних організацій. Важливо, щоб ця пам'ять не лише жила в музеях та архівах, але й була вбудована в освітні та культурні програми суспільства для подальшого покоління.

Отже, Освенцим, як місце пам'яті, є невід'ємною частиною історії світового громадянського суспільства. Це символ не лише жорстокості нацистського режиму та страждань мільйонів людей, але й важлива пам'ятка, яка нагадує нам про необхідність боротьби за права людини, толерантності та поваги. Збереження Освенцима як місця пам'яті для майбутніх поколінь є не лише актом вшанування жертв Голокосту, але й обов'язком перед майбутніми поколіннями, щоб ніколи не забувати про трагедію, яка тут сталася, та ніколи не допускати повторення подібних страхітливих подій у майбутньому.

Список використаних джерел :

1. Бабка В. Політика пам'яті: спроба теоретичного синтезу, моделі впровадження та роль у перехідному суспільстві. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2014. №6 (74). 2014. С. 201–215.
2. Гринберг М. Я звинувачую Аушвіц. *Родинні історії*. Київ: Вид-во 21, 2020. 304 с.
3. Сарапій М. Сайт меморіального музею голокосту (США) як інструмент медіатизації пам'яті. *Матеріали I Міжнародної наукової конференції 17–18 листопада 2023 р., м. Запоріжжя*. С. 144–146.
4. Терещук Г. «Аушвіц» – пекло на землі. 200 колишніх в'язнів концтабору взяли участь в урочистостях в Освенцимі. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/urochystosti-v-auschwitsi/30400647.html> (дата звернення: 10.04.2024 р.)

Цина Андрій

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
теорії і методики технологічної освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка,*

Калюжний Владислав

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Полтавського національного педагогічного
університету імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)*

ВИКОРИСТАННЯ ГУМАНІСТИЧНОГО ПІДХОДУ В ТЕОРІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ В УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сучасні наукові дослідження культури здорового життя створюють підґрунтя для визначення цього феномена як обумовлений інтегративними особливостями та вимогами складових життєдіяльності особистості тривалий періоду онтогенезу.

Необхідність прогнозування в часі та пояснення особливостей організації особистісного становлення учнівської молоді актуалізує пошук концептуальних засад, яким визначаються система принципів, побудов та ідей, що розкривають шляхи формування культури здорового життя засобами перевірених практикою методологічних підходів до її формування.

Пропонований нами концептуальний підхід до формування в учнів культури здорового життя полягає у прогнозуванні та поясненні цього процесу з використанням продуктивних методологічних підходів у перевірених часом концепціях особистісного розвитку. Проведений нами аналіз структурних концепцій розвитку особистості, з точки зору їхньої ефективності для